

Korte boekbespreking

Twee geloven op één kussen...

M.J.A. Zwikstra-de Weger

Nu ons land multicultureel geworden is, worden er ook steeds meer huwelijken gesloten tussen mensen met een verschillende religieuze traditie. Met name als beide partners, die uiteindelijk uit liefde voor elkaar kozen, trouw willen blijven aan hun eigen geloof, vraagt dat heel veel van hen. Kán het überhaupt: twee geloven op één kussen?

Journaliste Pauline Weseman, die o.a. werkte voor *Ouders van nu* en *EO-Visie*, en nu onder meer voor *Trouw* schrijft, is zeer geïnteresseerd in het dagelijkse geloofsleven van de ‘andersdenkende’ medemens. Ze besloot om gemengde echtparen hierover te interviewen. Dat bleek nog niet zo gemakkelijk, vooral vanwege de vele vooroordelen waartegen die stellen dagelijks al moeten opboksen. Toch vond ze er uiteindelijk een tiental bereid om mee te werken en deze mensen hebben er door hun openheid en kwetsbaarheid voor gezorgd dat een boeiend boek tot stand kon komen.

Bij alle gevarieerdheid is er wel eenzelfde conclusie: we hebben veel problemen te trotseren en het hoofd te bieden, maar we redden het en dus is ons huwelijk geen onmogelijkheid. Of zoals op de achterflap geformuleerd: ‘In een multireligieuze samenleving als de Nederlandse zijn deze stellen de pioniers: inspirerende voorbeelden van hoe je samen een weg kunt vinden, zonder je eigenheid te verliezen.’

De auteur stelde het boek vooral samen ‘om gemengde stellen – van beginnend tot vergevorderd – te inspireren maar ook hun omgeving voor wie deze relaties niet zelden de belevingswereld op zijn kop zetten. Mijn hoop is dat zij in dit boek herkenning en steun vinden. Vaak fungeren gemengde paren als ijsbrekers in traditionele, soms vastgeroeste (familie)patronen’ (p. 9).

In mijn ogen gaat het vaak om wonderlijke verhoudingen en dan spreekt het bijna vanzelf dat je begint te lezen met in je achterhoofd de nodige vooroordelen. En ik moet ook bekennen dat die toen ik het boek uit had, nog lang niet alle zijn verdwenen.

De tien echtparen bestaan uit een christin en een bahá’i-aanhanger, een katholiek en een moslima, een jood en een atheïst, een protestantse en een boeddhist, een hindoe en een evangelisch christin, een moslim en een katholieke vrouw, een protestantse en een oud-katholiek, een boeddhist en een evangelisch christin, een katholiek en een hindoe, en een jood en een protestantse. Niet alle ‘vreemden’ zijn allochtoon, de boeddhisten bijvoorbeeld zijn gewone Hollanders. Heel bijzonder vind ik dat een predikante met een van hen getrouwd is. Van één echtpaar zijn beiden zelfs voorganger: zij is protestantse dominee, hij oud-katholiek pastoor. Velen zijn zelf kind uit een kerkelijk gemengd huwelijk en er is ook een homostel bij. De belangrijkste verschillen van godsdienstige aard tussen de echtgenoten bestaan in hun omgaan met rituelen, de invulling van de – hoe dan ook, toch een religieuze – bijeenkomst op hun trouwdag (waarbij je ook nog eens rekening met de wederzijdse families moet houden), het vieren van de eigen religieuze feestdagen, hun visie op de dood en het leven hierna, en als er kinderen komen, natuurlijk de opvoeding: welk geloof geef je je kind mee?

Ik heb de interviews geboeid, maar vaak eerlijk gezegd ook met stijgende verbazing gelezen. Niet alleen vanwege de vele verschillen die het hoofd geboden moeten worden, en de vele vrijheden die men elkaar gunt en de afspraken die er al dan niet gemaakt moeten worden, maar vooral omdat meermalen gezegd wordt: uiteindelijk geloven we toch allebei in dezelfde

God. In de tafelgebeden van sommige gezinnen komt dat bijvoorbeeld naar voren: met de aanspreekvorm Heer bedoelt de ene echtgenoot God, de andere Boeddha; of Allah en God worden in hetzelfde gebed tegelijk aangesproken. De protestantse vrouw die getrouwd is met een joodse man, voelde dat bij de huwelijksluiting de zegen van dezelfde God op hen kwam. Een man zegt dat z'n vrouw en hij zoveel dingen samen delen, maar dat een ander deel van het leven een eenzame weg is. Een evangelische christin is van mening dat de religie van haar man (boeddhist) niet naar Jezus leidt, maar dat hij zich bezighoudt met Gods tegenstander. Ze beseft ook dat ze veel gebed nodig heeft. Een echtpaar komt er rond voor uit dat hun samenleven een worsteling is. Vaak blijkt dat de ene partner meer tolerantie toont. Maar duidelijk is steeds weer dat het huwelijk van al deze mensen niet alleen geven en nemen is, maar ook voor een groot deel in stand blijft door het sluiten van compromissen, inleveren en rekening houden met.

In het laatste hoofdstuk tracht de schrijfster 'een verhelderend kader te schetsen aan de hand van de globale ontwikkelingen rond interreligieuze huwelijken in Nederland. ... (Ze) maakte hiervoor gebruik van wetenschappelijke bronnen en interviews met academisch geschoolde deskundigen over hun ervaringen met of onderzoek naar gemengde huwelijken.' Dat de meningen van die deskundigen soms lijnrecht tegenover elkaar staan, zal geen verbazing wekken. Voor Antoine Bodar gaat het spreekwoord over de twee geloven op één kussen en de duivel die daartussen slaapt, nog wel op al stamt het uit vroeger tijd (toen katholieken en protestanten niet met elkaar in de kerk mochten trouwen). Hij vindt dat stellen moeten kiezen voor een trouwviering vanuit één geloofsrichting. De PKN-predikante Corry Nicolay doet daarentegen totaal niet moeilijk over het inzegenen van een interreligieus huwelijk, maar dat heeft er dan ook alles mee te maken dat voor haar het christelijk geloof niet meer de enige weg is die zalig maakt en dat God nooit helemaal in één godsdienst is vast te leggen.

Het boek besluit met enkele tips en adviezen voor een relatie van twee religieuze tradities. Alle geïnterviewde stellen beantwoorden de vraag of ze anderen zo'n relatie zouden aanraden, bevestigend door de verrijking ervan te beklemtonen, maar tegelijk noemen ze 'een flinke rits aan mitsen en maren'. Gé Speelman, gepromoveerd op het onderwerp huwelijken tussen christenen en moslims, adviseert om niet te overtuigd te zijn van je geloof, want als je allebei nogal orthodox bent, wordt elke kwestie een struikelblok, en bij elk punt dat je opgeeft, voelt dat alsof je heel je geloof opgeeft.

In meer dan één opzicht een ontdekkend boek!

N.a.v.: Pauline Weseman,

Het duivels kussen. Wat als je partner een ander geloof heeft dan jij?, Kampen, Ten Have, 2008, ISBN 978 90 259 5812 1, 173 pag., prijs € 14,90